Overzicht risico's met financieel gevolg - Jaarrekening 2016

Programma 1

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R1075	**Functionele aanpassingen: Geschil tussen Schoolbesturen primair onderwijs en de gemeente met betrekking tot het beroep kunnen doen op de Verordening Materiële en Financiële gelijkstelling voor de bijdrage voor functionele aanpassingen over 2009 en 2010.**	10%	€ 220.000	Onderwijshuisvesting	Financieel	SZ
Opmerking	Schoolbesturen primair onderwijs kunnen ten behoeve van functionele aanpassingen een beroep doen op Verordening Materiële en Financiële gelijkstelling. Met de schoolbesturen primair onderwijs wordt momenteel een geschil besproken over de uitvoering van de verordening in de jaren 2009 en 2010 afgerond € 800.000,-. De Raad van State heeft in het geschil de gemeente in het gelijk gesteld. Om het dossier weer te openen hebben de schoolbesturen alsnog een aanvraag voor de jaren 2009 – 2010 ingediend. Deze aanvraag heeft de gemeente niet in behandeling genomen. Hiertegen hebben de schoolbesturen bezwaar gemaakt. Een aantal schoolbesturen heeft naar aanleiding van vernieuwde inzichten het bezwaar ingetrokken. Een tweetal andere besturen heeft het bezwaar aangehouden. Hierdoor wordt het financiële risico teruggebracht van € 800.000 naar € 220.000.					
Maatregel	Op dit moment loopt een juridische procedure met een tweetal schoolbesturen (bezwaar).						

Risico	R1100	**Overschrijdingsregeling onderwijs: Juridisch conflict met de schoolbesturen van het bijzonder basisonderwijs over de overschrijdingsregeling van 2006 tot en met 2008.**	50%	€ 2.500.000	Onderwijsbeleid	Financieel	SZ
Opmerking	Overschrijdingsregeling onderwijs Er is een juridisch conflict met de schoolbesturen van het bijzonder basisonderwijs over de overschrijdingsregeling van 2006 tot en met 2008. De schoolbesturen zijn van mening dat zij nog recht hebben op een financiële vergoeding van de gemeente. De gemeente deelt deze opvatting niet. Het is niet gelukt zonder gerechtelijke stappen tot overeenstemming te komen. Op grond van de wet dienen geschillen aan de provincie voorgelegd te worden. De provincie heeft de gemeente in het gelijk gesteld. De bijzondere besturen van het basisonderwijs hebben de uitspraak van de provincie voorgelegd aan de bestuursrechter. Halverwege december 2015 heeft de zitting plaats gevonden. De rechtbank heeft in maart 2016 uitspraak gedaan. De rechtbank stelt het bijzonder onderwijs in het gelijk en geeft de provincie opdracht haar uitspraak te herzien conform artikel 144 van de Wet op het Primair Onderwijs. Deze procedure is nog in behandeling. De verwachting is dat de provincie in 2017 uitspraak doet.					
Maatregel	De gemeente heeft naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak een nieuwe overschrijdingsberekening laten opstellen. De verwachting is dat de provincie in 2017 uitspraak doet.						

Programma 2

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R1113	**Bed, bad en brood: De Bed-Bad-Brood regeling betreft het bieden van sobere eerste levensbehoeften aan uitgeprocedeerde asielzoekers die (nog) niet in staat zijn om terug te keren naar het land van herkomst.**	50%	€ 90.000	2.03 Gedwongen kader	Financieel	SZ
Opmerking	Het hele jaar 2016 zijn er besprekingen gevoerd tussen VNG en staatssecretaris. Op 20 november 2016 werden de gesprekken gestaakt en besloot de staatssecretaris om de centrumgemeenten voor het jaar 2016 een laatste financiële tegemoetkoming te verstrekken. Haarlem zal in de meicirculaire 2017 met betrekking tot de kosten in 2016 een bedrag van € 90.675 ontvangen. De staatssecretaris heeft aangegeven dat hij vanaf 2017 geen financiële vergoeding meer aan de centrumgemeenten zal verstrekken. Vanaf dat moment komen de kosten daarmee voor eigen rekening van de gemeente. Gelet op het standpunt van de gemeenteraad om uitgeprocedeerde asielzoekers niet aan hun lot over te laten en in ieder geval bed, bad en brood te bieden, zal dit tot extra kosten leiden. Er bestaat een reële kans dat in het verkiezingsjaar 2017 door de rijksoverheid nieuw beleid op dit onderwerp ontwikkeld gaat worden." De kosten, naar verwachting ca € 90.000, die in 2017 worden gemaakt vallen binnen het budget van het Sociaal Domein.					
Maatregel	Het Rijk wordt aangesproken op haar verantwoordelijkheid en gevraagd middelen beschikbaar te stellen.						

Risico	R1128	**Jeugdzorg: Open-einde karakter ten aanzien van financiering Jeugdzorg.**	5%	€ 1.500.000	Jeugdzorg	Materieel	SZ
Opmerking	Ten aanzien van jeugdzorg is sprake van een open-einde-regeling. Daarnaast kunnen we niet volledig sturen op de toegang, omdat deze deels wettelijk is belegd bij huisarts of rechtelijke macht. Omdat er sprake is van budget-financiering, zal pas na het einde van het jaar blijken of budget en feitelijke realisatie met elkaar in de pas lopen. Aangezien het rijksbudget niet toereikend is om de benodigde jeugdhulp en jeugdhulpvoorzieningen te financieren houden we rekening met een extra aanvraag zoals die door de aanbieders zijn opgegeven.					
Maatregel	Sturen op contracten, maandelijkse contractbesprekingen.						

Risico	R1169	**Verzorgen van huisvesting en sociaal programma aan statushouders.**	25%	€ 250.000	Zorg & Welzijn	Imago / politiek	SZ
Opmerking	De kosten en dekking van huisvesting statushouders via de GVA-regeling (Gemeentelijk versnellingsarrangement) voor 2017 zijn nog niet volledig bekend. Het hieruit voortvloeiende risico wordt geraamd op max € 250.000 met een kans van 25%. De kosten van huisvesting in GVA Boerhaave vallen naar verwachting hoger uit dan geraamd, met name door onvoorziene (veiligheids)maatregelen. Wat betreft de overige kosten die voortvloeien uit de huisvesting van statushouders hebben we een sociaal programma statushouders opgesteld met een voorlopige berekening van de kosten. Deze kosten worden gedekt met de rijksmiddelen die wij verwachten als gevolg van het uitwerkingsakkoord dat inmiddels gesloten is tussen VNG en Rijk. Dit risico komt daarmee te vervallen. Er blijft wel sprake van maatschappelijke risico's. Ten eerste bestaat er een risico dat we er onvoldoende in slagen om de door de rijksoverheid voorgeschreven taakstelling huisvesting statushouders tijdig definitieve huisvesting in de stad te verstrekken. Ten tweede bestaat er een risico dat de beleidsmaatregelen in het kader van het sociaal programma statushouders niet voor iedereen het gewenste eindresultaat zal hebben in termen van gelijke kansen op volwaardige maatschappelijke participatie in de Haarlemse samenleving.					

Maatregel	De gemeente is er in geslaagd de taakstelling huisvesting statushouders voor het 2e halfjaar 2016 te realiseren. Het realiseren van de taakstelling is bepalend voor het budget dat Haarlem zal ontvangen uit het Uitwerkingsakkoord. Het college voert het sociaal programma statushouders zorgvuldig uit om de nieuwe Haarlemmers zo snel en zo goed mogelijk gelijke kansen te bieden op actieve participatie in onze samenleving ten opzichte van bestaande Haarlemse inwoners.

Risico	R1215	**Open einde regeling WMO: jaarlijks toegekende WMO-budget is ontoereikend om de kosten van de voorzieningen en/of uitvoeringskosten te financieren.**	20%	€ 1.500.000	WMO	Financieel	SoZaWe
Opmerking	Conform WMO is er bij de individuele voorzieningen sprake van een open einde regeling. Dit betekent dat de vraag hoger kan zijn dan het beschikbare budget. De omvang en de kans dat het risico zich voordoet zijn lager dan bij begroting 2015 en 2016 werd ingeschat. De begroting 2015 en 2016 is gebaseerd op informatie van het rijk over de aard en omvang van de lopende indicaties. Deze bleek niet betrouwbaar. De inschatting voor 2017 is gebaseerd op eigen informatie over de aard en omvang van de indicaties. Daarom is de omvang van het risico verlaagd. Daarnaast geeft de gemeente zelf indicaties af waardoor de kans dat het risico zich voordoet ook kleiner is geworden. Impact en kans zijn voor 2017 verlaagd omdat we zien dat de vraag afneemt i.p.v. toeneemt waardoor de kans op een overschrijding van verwachtte vraag kleiner is geworden. Bovendien is er betere monitoring in plaats waardoor impact van het risico beperkt wordt. De onzekerheid is dus minder groot waardoor zowel de impact als de kans van dit risico afnemen.					
Maatregel	Periodiek monitoren van de ontwikkelingen van de uitgaven. Daarnaast is de algemene reserve sociaal domein beschikbaar om eventuele tekorten af te dekken., een mogelijk overschrijding van de Wmo-uitgaven wordt gedekt uit de algemene reserve sociaal domien						

Programma 3

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R96	**Indien het aantal bijstandsgerechtigden oploopt draagt de gemeente het risico tot maximaal een overschrijding van 10%.**	75%	€ 5.100.000	Werk	Financieel	SoZaWe
Opmerking	Dit risico heeft betrekking op het budget dat het Rijk beschikbaar stelt voor het betalen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (de bijstandsuitkeringen). Deze middelen worden separaat aan de gemeente toegekend via de BUIG (Bundeling uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten). Het financiële gevolg is afgeleid van de huidige uitgaven aan uitkeringen Twee factoren hebben invloed op dit risico: 1 Het is onduidelijk hoe het bestand van uitkeringsgerechtigden zich in 2017 zal ontwikkelen. Waarschijnlijk kan er gerekend worden op een toename van het bestand. De toename van het aantal statushouders speelt hier ook een rol en leidt op termijn tot de mogelijke toename van het beroep op bijstand. 2 De hoogte van de rijksbijdrage zal afnemen. Een eventuele overschrijding kan voor een bedrag van circa € 3 miljoen gedekt worden uit de reserve WWB. Een eventueel resterende tekort (max circa €2 miljoen) wordt gedekt uit de algemene reserve.					
Maatregel	De uitkeringen in het kader van de participatiewet betreft een openeinde regeling. Als beheersmaatregel wordt monitoring op overschrijding ingezet. Bijsturing is gezien het open eind karakter van de bijstand problematisch. Daar waar mogelijk worden maatregelen om de instroom te beperken voorgesteld en tevens extra maatregelen genomen om de uitstroom te stimuleren., een eventuele overschrijding kan voor een bedrag van circa € 3 miljoen gedekt worden uit de reserve WWB. Een eventueel resterende tekort (max circa €2 miljoen) wordt gedekt uit de algemene reserve.					

Risico	R1206	**Oplopend tekort WSW leidt tot onvoldoende middelen voor participatie instrumenten. Dat heeft gevolgen voor de doelstelling van het programma.**	25%	€ 400.000	Sociale werkvoorziening	Financieel	SoZaWe
Opmerking	Tekort Sociale werkvoorziening: Bij de kadernota 2016 is de Raad geïnformeerd dat het tekort op de sociale werkvoorziening voor 2017 circa €400.000 is. Het risico bestaat dat het tekort in 2017 hoger is dan nu geraamd en dat daarvoor geen dekking gevonden kan worden binnen het participatiebudget. Bij ongewijzigd beleid zal het tekort vanaf 2017 verder oplopen. Bij de kadernota 2017 worden nadere voorstellen gedaan t.a.v. dit risico.					
Maatregel	De ontwikkelingen bij Paswerk zullen nauwlettend worden gevolgd. Daarnaast kan in het bestuur van Paswerk besloten worden de eigen Algemene reserve in te zetten om tekorten in de komende jaren (deels) op te vangen, tekort op de sociale werkvoorziening wordt primair gedekt uit reserve sociaal domein.					

Risico	R1209	**Toename van het aantal burgers dat een beroep doet op de open einde regelingen Minima/Bijzondere bijstand**	80%	€ 500.000	Inkomen Participatiewet	Financieel	SoZaWe
Opmerking	Als gevolg van open einde regelingen voor bijvoorbeeld minimabeleid en bijzondere bijstand, loopt de gemeente een financieel risico omdat de vraag van tevoren niet precies is in te schatten. De kans op voordoen van dit risico is verhoogd doordat er breed veel communicatie is ingezet om de doelgroep beter te bereiken. Dit heeft tot beter bereik maar ook tot een vergroting van de doelgroep geleid. Doordat deze inzet door blijft gaan wordt verwacht dat de doelgroep in 2017 nog verder zal vergroten, waardoor de kans op dit risico hoger is bijgesteld. Daarnaast is er een toename in aanvragen bijzondere bijstand zoals kosten woning inrichting en minima regelingen door toename statushouders. Ten slotte is het bestand uitkeringsgerechtigden in de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen en daarmee de kans dat ook meer een beroep op de bijzondere bijstand wordt gedaan. Dit risico wordt gedekt uit de reserve minimabeleid. Deze is voldoende om dit risico te dekken.					
Maatregel	De verstrekkingen in het kader van de minima en de gemeentelijke regelingen betreffen open einde regelingen, als beheersmaatregel wordt monitoring ingezet. Als overschrijdingen voorzien worden, zullen beleidsaanpassingen nodig zijn, hetgeen een doorlooptermijn kent die snelle bijsturing bemoeilijken.					

Risico	R1210	**Een verdere stijging van het huidige bestand - boven een bepaalde marge - zal een uitbreiding van de personeelsformatie tot gevolg hebben**	70%	€ 500.000	Personeel & Organisatie	Financieel	SoZaWe
Opmerking	Personeelsformatie SZW: in de kadernota 2014 is informatie opgenomen over de relatie tussen enerzijds het bestand uitkeringsgerechtigden en anderzijds de omvang van de personeelsformatie van de hoofdafdeling SZW die vanaf 2015 in werking is getreden. Een verdere stijging van het huidige bestand - boven een bepaalde marge - zal een uitbreiding van de personeelsformatie tot gevolg hebben; de kosten daarvan worden niet tot nauwelijks door een additionele rijksbijdrage gedekt. Ten opzichte van de vastgestelde formatie SZW bedraagt het risico nog steeds 1 miljoen. Echter, in de begroting 2017 is reeds dekking gevonden voor flexibele formatie voor een bedrag van circa 5 ton. Het ongedekte risico bedraagt daarmee nog € 500.000.					
Maatregel	De focus is gericht om cliënten aan het werk te krijgen en zodoende uit de bijstand te houden., Bij de begroting 2017 is dekking voor dit risico gevonden in Algemene middelen voor €500.000, twee keer per jaar wordt getoetst of uitbreiding van de personeelsformatie nodig is.					

Programma 4

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R84	**Garantstelling van een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan aan de culturele instelling Hart.**	50%	€ 1.000.000	Verstrekking	Financieel	SZ
Opmerking	De Culturele instelling Hart is ten behoeve van het nieuwe organisatiemodel een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan. Hiervoor staat de gemeente garant. De garantstelling vormt een zeker risico.						
Maatregel	Conform de nota verbonden partijen en de subsidieverordening (het stellen van randvoorwaarden en monitoring door middel van gesprekken en toetsing p&c documenten) wordt dit risico beheerst. Vanwege de lening met garantstelling van de gemeente staat Hart sinds 2014 onder verhoogd toezicht.						

Risico	R1107	**Programma levert minder woningen op dan bedrag dat is voorzien (€ 4 mio)**	50%	€ 400.000	Grondexploitatie	Financieel	GOB grex
Opmerking	Betreft project Slachthuisterrein						
Maatregel	Er is aan een markpartij opdracht gegeven om de ontwikkel strategie uit te werken.						

Risico	R1108	**Alle woningen worden geschrapt**	10%	€ 400.000	Grondexploitatie	Financieel	GOB grex
Opmerking	Betreft project Slachthuisterrein						
Maatregel	Er is aan een markpartij opdracht gegeven om de ontwikkel strategie uit te werken.						

Risico	R1109	**Ad hoc initiatieven vanuit de private sector die (nog) niet passen in de te ontwikkelen visie op het terrein krijgen vanuit de politiek meer ruimte dan op dat moment opportuun is. Dit kan een negatief effect hebben op het eindresultaat**	30%	€ 250.000	Grondexploitatie	Imago / politiek	GOB grex
Opmerking	Betreft project Slachthuisterrein						
Maatregel	Er is aan een markpartij opdracht gegeven om de ontwikkel strategie uit te werken.						

Risico	R1124	**Invoering Omgevingswet naar verwachting per 1-7-2019**	50%	€ 1.000.000	Ruimtelijke ordening	Bedrijfsproces	SZ
Opmerking	Het voorbereiden van de komst van de Omgevingswet vergt een complex en intensief traject. Daarbij worden de volgende onderstaande risico's herkend: • De invoering van de wet brengt hoge kosten met zich mee. De kosten van de implementatie (transitie en materieel) komen voor rekening van de gemeente, waaronder de kosten van een omvangrijke digitaliseringsopgave. • De planning van de implementatie wordt niet gehaald, doordat de veranderopgave meer tijd kost dan nu wordt voorzien. (Uitgangspositie van organisatie en inzet capaciteit is leidend) • Er is onvoldoende of niet tijdig beschikbare ambtelijke capaciteit voor het implementatietraject waardoor we per 2019 onze wettelijke taken niet kunnen uitvoeren. • Er is onvoldoende bestuurlijke daadkracht (keuzes maken), inzet (voor afstemming intern en contacten met de stad) en/of draagvlak (om tot bepalende bestuurlijke keuzes te komen). • Het benodigde budget en de capaciteit die blijkt nodig te zijn voor de vervolg fasen zijn niet beschikbaar. • De gemeente is m.b.t. de informatievoorziening afhankelijk van de kwaliteit van de gegevens die onder andere door de ketenpartners beschikbaar worden gesteld. • De financiële impact op termijn is naar verwachting groot. Zo vervalt het grootste deel van de legesinkomsten voor de gemeenten en worden op rijksniveau al besparingen ingeboekt. • in de begroting 2017-2021 is meerjarig een budget voor de invoering opgenomen. globaal gekwantificeerd. Gaat naar verwachting in per 1-7-2019.						
Maatregel	Voor het ontwijken of beperken van deze risico's zijn of worden specifieke maatregelen getroffen, maar omvang en complexiteit van het invoeringstraject én de verwachte impact van de invoering van de Omgevingswet zorgen voor een aanzienlijk risicoprofiel. In het eerste kwartaal van 2017 zal een Plan van Aanpak ter accordering aan het college van B&W en ter bespreking aan de gemeenteraad worden voorgelegd.						

Risico	R1133	**Het niet tijdig vaststellen van een bestemmingsplan (bestemmingsplan is 10 jaar geldig).**	50%	€ 200.000	WRO procedures	Juridisch / Aansprakelijkheid	SZ
Opmerking	Enige versnelling zal worden bereikt door in plaats van het opstellen van bestemmingsplannen in bepaalde gevallen gebruik te maken van het instrument Beheersverordening. De commissie Ontwikkeling is per brief op 10 november 2016 (2016/519669) geinformeerd over deze aangepaste aanpak. Een beheersverordening heeft dezelfde juridische status als een bestemmingsplan. Met het vaststellen van beheersverordeningen kan worden bereikt dat de 10 jaar herzieningsperiode van de bestemmingsplannen niet wordt overschreden en er geen legesderving optreedt. De keuze om een deel van de te actualiseren plannen als beheersverordening vast te laten stellen heeft een positief effect op de beschikbare juridische - stedenbouwkundige en planologische capaciteit. De bestaande capaciteit lijkt (mede door de aanwezige inhuur) net voldoende te zijn om de planningen te halen. De hoeveelheid tekenwerk wijzigt niet door het gebruik van beheersverordeningen.					
Maatregel	Er dient voldoende ambtelijke tekencapaciteit ingezet te worden voor het tekenwerk van de bestemmingsplannen en de beheersverordeningen.						

Risico	R1179	**Duinwijckhal wordt niet opgeleverd**	10%	€ 50.000	Sportvoorzieningen en accommodaties	Imago / politiek	GOB IP
Opmerking	Mbt de niet BTW gerelateerde risico's gaat het over interne organisatorische maatregelen die periodiek worden gemonitord binnen de Stuurgroep. Het niet opleveren van de Duinwijckhal kan mogelijk leiden tot extra kosten bij een nieuwe aanbesteding.						
Maatregel	1. Inzet projectteam bij project- en contractmanagement 2. Bij het ontwerp en ontwikkeling van de hal rekening houden met exploitatiekosten. Deels rol gemeente, deels rol Duinwijck zelf door te zorgen voor voldoende budget beschikbaar te hebben. 3. Bewaking en sturing op het proces door projectteam en JOS. 4. Plafondbedrag meegeven in de aanbesteding E&C contract.						

Risico	R1246	**Aanbestedingsprocedure Slachthuisterrein wordt uitgesteld**	20%	€ 50.000	Project- en programmamanagement	Financieel	GOB grex
Opmerking	Vertraging met daarbij horende kosten.						
Maatregel	Er heeft een technische sessie plaatsgevonden over kwestie huur of eigendom Popschool. Vervolgens zijn er in een memo varianten uitgewerkt met de daarbij behorende financiële gevolgen en overige voor- en nadelen van de verschillende scenario's. Dit memo wordt ter besluitvorming geagendeerd voor de Commissie. (planning bespreking eind februari/begin maart)						

Risico	R1247	**Raad van State honoreert beroep van Liander tegen het bestemmingsplan**	20%	€ 50.000	Project- en programmamanagement	Juridisch / Aansprakelijkheid	GOB grex
Opmerking	Project Slachthuisterrein						
Maatregel	Geen beheersmaatregel mogelijk.						

Risico	R1248	**De tender Schalkstad mislukt, er is geen ontwikkelaar**	50%	€ 500.000	Financiën	Financieel	GOB
Opmerking	Een mogelijke vertraging in het proces brengt kosten met zich mee. Het mislukken brengt extra werk met zich mee omdat de gemeente dan opnieuw een tender moeten voorbereiden en dat dit naar inschatting ambtelijke opdrachtgever een jaar extra werk betekent. Tender over ontwikkeling gebied/uitvoering werkzaamheden project Schalkstad						
Maatregel	Voeren uitgebreide inlichtingen rondes om partijen maximaal in positie te brengen om een juiste bieding te kunnen uitbrengen. En stellen eisen indien nodig bij.						

Programma 5

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R1111	**Achterstallig onderhoud vastgoed wordt de komende jaren niet ingelopen**	25%	€ 2.500.000	Vastgoed	Financieel	SZ
Opmerking	Voor de komende jaren is een verkoopopbrengst benodigd van € 2,5 miljoen boven boekwaarde ten behoeve van het inlopen van het achterstallige beheer en onderhoud. Daarnaast is in het coalitieprogramma opgenomen dat de verkopen van het vastgoed € 0,5 miljoen op jaarbasis extra dienen op te brengen. In totaal gaat het jaarlijks om een bedrag van € 3 miljoen boven boekwaarde. Ook voor 2017 en 2018 verwachten we weer voldoende panden te verkopen en deze verkoopdoelstelling te behalen. Er is echter een risico, overigens verlaagd ten opzichte van de situatie zoals opgenomen in de programmabegroting 2017 door verbeterde marktomstandigheden, dat de gewenste opbrengst niet zal worden behaald door vertragingen in het verkoopproces of gewenste sturing op herontwikkelingen en daarmee gepaard gaande bestemmingswijzigingen die waardedrukkend werken. Uw raad heeft naar aanleiding van vraag 1111 (gesteld in het kader van de programmabegroting 2017) op 8 november 2016 een brief ontvangen van de wethouder vastgoed met betrekking tot de situatie van het achterstallig onderhoud en de relatie tot de beschikbare en geraamde middelen.						
Maatregel	Indien de opbrengsten lager zijn zal er worden getemporiseerd in het inlopen van het achterstallig onderhoud. Ook zal worden gezocht naar versnelling van verkopen waar mogelijk. Bijvoorbeeld door panden (eerder) toe te voegen aan de concrete verkooplijst.						

Risico	R1180	**Claim van bedrijf Romeijnsen Vastgoed b.v.op gemeente i.v.m. niet ontvangen vergoeding voor het doen van werkzaamheden tbv project herziening grondwaarde tbv erfpacht gemeente Haarlem.**	50%	€ 200.000	Erfpacht	Financieel	SZ
Opmerking	De rechtszaak inzake de claim dient op 4 april 2017 bij de rechtbank.						

Maatregel	De dagvaarding van dhr. Romeijnsen Vastgoed ligt bij de rechtbank en staat gepland voor 4 april 2017. De Gemeente Haarlem blijft bij het standpunt dat er geen opdracht is verstrekt voor de werkzaamheden herziening erfpacht die door dhr. Romeijnsen zijn uitgevoerd en in rekening gebracht zijn bij de gemeente.

Risico	R1200	**Kosten uitvoering overschrijden de door de PNH vastgestelde plafondbedrag subsidie (> € 2.887k)**	30%	€ 50.000	Project- en programmamanagement	Financieel	GOB
Opmerking	De marge van 20% onvoorzien (dat hoger is dan de gebruikelijk 10% voldoende marge geeft om (extra) tegenvallers op te kunnen vangen. Betreft project HOV Noord						
Maatregel	In SOK opnemen dat vertraging als gevolg van fasering uitvoering en vertraging als gevolg van overige zaken waar de aannemer in de uitvoeringsfase mee geconfronteerd wordt geen invloed heeft op de hoogte van de te verstrekken subsidie; In SOK opnemen een bepaling dat omrijkosten binnen de subsidiale kosten vallen en dus door de PNH worden vergoed.						

Risico	R1249	**Claim aannemer vertragingskosten bij project Kinderhuisvest en Kenaupark wordt gehonoreerd**	50%	€ 150.000	Project- en programmamanagement	Juridisch / Aansprakelijkheid	GOB
Opmerking	Kinderhuisvest en Kenaupark						
Maatregel	Overleg met Liander met als inzet om de kosten - geheel da nwel deels -bij hen te verhalen. met o.a. als argument dat Liander vooraf heeft aangegeven dat men voor 1 maart 2017 de werkzaamheden zou afronden én dat Liander ook financieel voordeel heeft van het feit dat men mee kan in de werkzaamheden van de aannemer						

Risico	R1253	**De belastingdienst legt de gemeente een BTW-aanslag op voor de parkeersamenwerking met de CvvE in het winkelcentrum**	20%	€ 200.000	Financiën	Financieel	GOB grex
Opmerking	betreft Schalkstad						
Maatregel	In overleg getreden met de belastingdienst. Inschakelen fiscalist.						

Risico	R1254	**Op basis van jurisprudentie moet de gemeente Btw afdragen over de inkomsten uit straatparkeren. Straatparkeren wordt tot nu toe als niet-BTW belaste activiteit gezien.**	25%	€ 1.500.000	Financiën	Financieel	GOB
Opmerking	Onderbouwing bedrag: het gaat hierbij om het bedrag dat de BTW-component zou vormen van de omzet, als die BTW belast zou worden. Dat is dan 21/121e of 17% van de omzet. De omzet uit straatparkeren in 2016 was € 5,7 miljoen. Inclusief vergunningen was de omzet € 8,9 miljoen. Het BTW risico is dan € 1 miljoen over alleen de omzet van betaald parkeren, of € 1,5 miljoen over de volledige omzet inclusief vergunningen. Omdat nog niet duidelijk is of een eventuele uitspraak over BTW plicht ook gevolgen heeft voor vergunningen, gaan we voor de veiligheid uit van het hoogste bedrag.						
Maatregel	De oorzaak, nl. gerechtelijke uitspraak, kan niet worden weggenomen. Budgeteigenaar geeft als beheersmaatregel aan de tarieven van het parkeren te verhogen om zodoende alsnog de begrote opbrengsten te halen. Dit is echter een politieke afweging. Actie: In dit stadium melden van het risico via Naris en bij de budgethouder Parkeren de opdracht uitzetten om scenario's uit te werken m.b.t. de financiën wanneer deze uitspraak negatief uitpakt en deze uitwerking ter besluitvorming voor te leggen aan het Bestuur.						

Risico	R1255	**Het Bestuur voert op basis van de uitslag referendum Parkeren maatregelen moderniseren Parkeren niet door.**	25%	€ 1.000.000	Financiën	Imago / politiek	GOB
Opmerking	Bij Modernisering komt het bedrag vanuit de taakstelling die we met de maatregelen invullen, die bedraagt een miljoen per jaar.						
Maatregel	-Goed informeren over de te nemen maatregelen. -Wanneer de plannen niet doorgaan is het aan de raad om aan te geven of andere maatregelen moeten worden genomen om het financiële resultaat te verbeteren.						

Programma 6

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R88	**Calamiteiten: onverwachte gebeurtenissen kunnen leiden tot hoge, niet begrote kosten.**	5%	€ 10.000.000	Crisisbeheersing	Financieel	DVV
Opmerking	Verzamelrisico van alle grootschalige calamiteiten die de gemeente kunnen overkomen en een lage kans van voordoen hebben. Hieronder vallen alle grotere, onvoorspelbare rampen, zoals trein- en vliegtuigongelukken. Maar het gaat ook over calamiteiten zoals bouwtechnische problemen of milieurisico's.						
Maatregel	De situaties hebben zich tot en met 2015 niet voorgedaan. Voor algemene rampen e.d. mogen geen voorzieningen worden getroffen. Derhalve is geen voorziening opgenomen. Intern worden medewerkers opgeleid in de regionale crisisorganisatie. Preparatie en repressie brandweerzorg (VRK)						

Risico	R1052	**FLO VRK\ Claims inzake uitvoering functioneel leeftijdsontsalg veiligheidsregio Kennemerland**	50%	€ 500.000	Personeel	Financieel	DVV
Opmerking							
Maatregel	monitoring op de individuele dossiers en de prognose door deskundige arbeidsrecht.						

Risico	R1053	**Planschade\ Claims inzake foutieve planadviezen bij bouwvergunningen**	30%	€ 200.000	Bouwvergunning	Financieel	DVV
Opmerking							
Maatregel	Planschade wordt niet specifiek als voorziening opgenomen. Indien deze zich wel voordoet zal deze gefinancierd worden uit de alg. middelen.						

Risico	R1054	**Restitutie Leges**	50%	€ 200.000	Bouwvergunning	Materieel	DVV
Opmerking	Claims inzake terugbetalen van leges vanwege het uitblijven van het daadwerkelijk bouwen binnen twee jaar na vergunningverlening waarbij een mogelijke oorzaak gevonden kan worden door de economische crises in zowel de particuliere als de zakelijke markt voor woningen en kantoorpanden.						
Maatregel	Door het maximaal afsluiten van anterieure overeenkomsten wordt het risico zoveel mogelijk verkleint.						

Risico	R1110	**Tussentijds aftreden van een wethouder, waardoor recht op wachtgeld ontstaat.**	20%	€ 300.000	College	Imago / politiek	CS
Opmerking							
Maatregel	Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen.						

Risico	R1117	**Lagere inkomsten bouwleges.**	50%	€ 1.000.000	Omgevingsvergunning (Wabo)	Financieel	DVV
Opmerking	Door de macro economische omstandigheden waren de inkomsten uit de bouwleges aanmerkelijk lager dan in de periode 2006-2009 en minder dan geraamd. Het risico is aanwezig dat dit ook de komende tijd gebeurd en dat daardoor de geraamde begroting niet behaald wordt.						
Maatregel	Maandelijks wordt een prognose gemaakt door de accounthouders naar aanleiding van de contactmomenten met de (toekomstige) vergunning afnemers van grote projecten (> ca 1 mln bouwsom).						

Risico	R1121	**Verlaging rekenrente voor pensioenen (oud)wethouders waardoor dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen nodig is.**	40%	€ 800.000	College	Financieel	CS
Opmerking	Kosten pensioenen wethouders: Verlaging van de te hanteren rekenrente voor Appa-pensioenen. (Appa = Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers). Wethouders bouwen pensioen op, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toekomstige pensioenverplichtingen. Voor (een deel van) de toekomstige pensioenverplichtingen is een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt van de benodigde voorziening. Hierbij moet de rekenrente in lijn zijn met de rekenrente die wordt gehanteerd voor waardeoverdrachten. Er bestaat een kans dat deze rekenrente wordt verlaagd door de huidige lage markrente. Een lagere rekenrente kan ertoe leiden dat bijgestort moet worden in de voorziening voor pensioenverplichtingen. Kans en bedrag zijn aangepast: In de jaarrekening 2016 is een storting van € 1,2 miljoen gedaan als gevolg van lagere rekenrente waarbij niet de rekenrente 2016, maar de nog lagere rekenrente 2017 is gehanteerd (rente gedaald van 2,156 % naar 0,864 %). Voorstel voor kans dat de rente nog verder daalt :40% (i.p.v. 80%). De impact zal ook lager zijn. Renteverschil was nu 1,29%. De huidige rente bedraagt 0,864% en zal naar verwachting nier meer dan 0,864% lager worden (dan is rente 0%!). Naar verhouding is de impact dan maximaal € 800.000 (i.p.v. € 1.000.000).						
Maatregel	Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen.						

Programma 7

	Nr.	Risico	Kans	Maximaal €	Risicogebied	Risicocategorie	
Risico	R61	**Daadwerkelijke Algemene Uitkering wijkt af van de raming**	20%	€ 9.000.000	Algemene en specifieke uitkeringen	Financieel	CS
Opmerking	Algemene uitkering: De algemene uitkering uit het gemeentefonds bedraagt € 180 miljoen (excl. sociaal domein) . Een afwijking van 5% leidt al tot een begrotingsrisico van € 9 miljoen. NB: Baten sociaal domein worden buiten beschouwing gelaten, omdat hiervoor een afzonderlijk regime geldt (rijksbudget= werkbudget) en de reserve sociaal domein als afzonderlijke beheersmaatregel is ingezet.						
Maatregel	Het betreft een extern risico. Het risico kan niet worden vermeden. De belangrijkste beheersmaatregelen zijn: Alert zijn op ontwikkelingen op rijksniveau en deze ontwikkelingen z.s.m. vertalen naar gevolgen voor Haarlem en de begroting daarop bijstellen.						

Risico	R68	**Brandschade: Eigen risico bij verzekering tegen brandschade aan eigendommen van de Gemeente.**	50%	€ 400.000	Gebouwenbeheer	Financieel	M&S
Opmerking	De gemeente heeft haar eigendommen verzekerd via de beurs met een lage premie en eigen (rest)risico van maximaal € 400.000.						
Maatregel	Het is niet gebruikelijk om een voorziening hiervoor te treffen., Geen voorzieningen getroffen, situatie doet zich thans nog niet voor en assurantie eigen risico is niet gebruikelijk binnen gemeenten.						

Risico	R929	**Kosten (realisatie) van investeringen zijn hoger dan geraamd**	20%	€ 450.000	Financiele Administratie	Financieel	CS
Opmerking	Investeringen: In de begroting wordt er van uit gegaan dat van de geplande investeringen in een jaar 70% ook in dat jaar wordt uitgevoerd. Indien de realisatie hoger uitvalt, betekent dit een financieel nadeel.						
Maatregel	Bij de 2e Bestuursrapportage van elk jaar worden afwijkingen t.o.v. verwachting t.l.v. de begroting gebracht.						

Risico	R1088	**Het niet volledig realiseren van de te ontvangen belastingen en rechten**	20%	€ 1.000.000	Belastingen	Financieel	CS
Opmerking	Belastingheffing: De gemeente heft jaarlijks voor een bedrag van bijna € 100 miljoen aan belastingen en rechten. Er bestaat een risico van het niet-realiseren van een gedeelte van deze opbrengst. Indien tarieven onjuist in de tarieventabel zijn opgenomen of een verordening wordt onverbindend verklaard op basis van een beroepschrift, wordt een gedeelte van de geraamde opbrengst niet gerealiseerd.						

Maatregel	De verordeningen worden opgesteld door JZ/M&S en getoetst door Cocensus. De tarieven worden voorbereid door CS en ter toetsing voorgelegd aan de specifieke budgethouder (vier ogen principe).

Risico	R1089	**Bezwaarprocedures binnen het sociaal domein**	70%	€ 200.000	Juridische zaken	Juridisch / Aansprakelijkheid	M&S
Opmerking	Door de veranderingen in de wetgeving in het Sociaal Domein (Schuldhulpverlening, AWBZ, Wet werken naar vermogen, Jeugdzorg en WMO) is het de verwachting dat er in het transitiejaar 2017 aanzienlijk meer bezwaarprocedures gevoerd zullen gaan worden.						
Maatregel	Er zijn op dit moment beheersmaatregelen getroffen bij Juridische Zaken. Daar is 1 fte geworven voor bezwaar en beroep sociaal domein.						

Risico	R1091	**Kwaliteit en toegankelijkheid van archieven voor de bedrijfsvoering voldoen niet aan de wettelijke eisen**	50%	€ 500.000	Archief	Bedrijfsproces	M&S
Opmerking	Kwaliteit en toegankelijkheid van archieven voor de bedrijfsvoering voldoen niet aan de wettelijke eisen door het ontbreken van een kwaliteitssysteem voor het beheer van digitale archiefbescheiden. Hierdoor zijn de toegankelijkheid en kwaliteit van een belangrijk deel van de informatiehuishouding voor de bedrijfsvoering in het geding.						
Maatregel	Toetsing voor digitale archieven aan het referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer (RODIN) is uitgevoerd. In de (door de directie) vastgestelde nota 'kaders plan van aanpak informatiebeheer op orde' is een aantal verbeterpunten en –acties geïdentificeerd die gedurende 2016, 2017 en 2018 in deelprojecten worden uitgevoerd. De invoering van een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer is een project dat in 2016 met hoge prioriteit wordt gestart. Uitvoering van het plan van aanpak vindt plaats in nauwe samenwerking tussen de gemeente en het Noord-Hollands Archief. Realisatie van de projecten wordt bewaakt en gestuurd door een stuurgroep, waarin o.a. de CIO, de strategisch adviseur Informatiebeheer van de gemeente Haarlem en de gemeentearchivaris van het Noord-Hollands Archief zitting hebben.						

Risico	R1092	**De bestaande middelen voor boventalligen en voormalig personeel zijn niet toereikend.**	20%	€ 1.000.000	Werving, selectie en ontslag	Financieel	M&S
Opmerking	Boventalligen en voormalig personeel: de bestaande middelen voor de boventalligen en voormalig personeel zijn o.b.v. actuele prognose toereikend. Voor de twee groepen boventalligen met soc. statuut 2006 en 2011 is een voorziening getroffen met de doelstelling dat deze twee groepen op 1 januari 2021 volledig uitgestroomd zijn. Het risico is dat de uitstroom van boventalligen achterblijft bij de prognose en de kosten hoger uitvallen. Daarnaast is er ook een risico dat in de huidige formatiereducties medewerkers niet tijdig ander werk vinden.						
Maatregel	HR-adviseurs begeleiden herplaatsingen. 2-maandelijks wordt gemonitord op de uitputting van de voorziening en voortgang en bijstelling van de beheersmaatregelen.						

Risico	R1123	**Uitval van applicaties in verband met een cyberaanval**	50%	€ 1.000.000	ICT	Imago / politiek	M&S
Opmerking	Het risico op schade door een cyberaanval neemt toe. Jaarlijks brengt het Nationaal Cyber Security Centrum een 'Cyber Security Beeld Nederland' uit, waarin o.a. voor alle sectoren wordt aangegeven waar de risico's zitten. Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoring van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico van verstoring van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een grote verstoring van de ICT door een cyberaanval is van een andere aard dan het risico 'uitval van ICT systemen'. Bij een Cyberaanval is sprake van ICT voorzieningen die normaliter afdoende zijn maar kortdurend en herstelbaar worden verstoord. Een dergelijke verstoring kan bijvoorbeeld bestaan uit een gijzeling van data (ransomware) of vernietiging ervan, of diefstal (en evt. publicatie) van privacygevoelige informatie. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee. Deels om schade te herstellen (waarvoor dure specialisten nodig zijn) maar zeker ook vanwege de (forensische) onderzoeken die moeten worden uitgevoerd om vast te stellen wat er is gebeurd en om uit te sluiten dat de aanval voortduurt. Afhankelijk van de omvang van de hack zijn schadebedragen van meerdere miljoenen niet ondenkbaar. Het bedrag van 1 miljoen is gebaseerd op een aantal verstoringen met elk een schade van enkele tonnen. Een reëel voorbeeld is de hack bij de gemeente Hilvarenbeek (1), waarbij de servers waarop beelden van beveiligingscamera's worden bewaard zijn gehackt door (vermoedelijk) Russische criminelen. Dit deed zich voor in november 2016, nog altijd is men met specialistische bedrijven bezig te onderzoeken wat zich precies heeft voorgedaan, en is daarnaast sprake van een reële dreiging dat buitgemaakte beelden worden gepubliceerd, met alle gevolgen van dien.						
Maatregel	De gemeente heeft maatregelen genomen om digitale aanvallen te weren zoals het aanstellen van een security officer en inhuren van professionele hackers.						

Risico	R1129	**Vertraging uitfasering papieren archief**	50%	€ 500.000	Archief	Financieel	M&S
Opmerking	Verwacht wordt dat de uitfasering van het papieren archief vijf jaar duurt (afronding in 2021). De kosten daarna zijn gedekt vanuit het digitaliseringsproject. Daarbij wordt uitgegaan van de huidige bezetting medewerkers. De medewerkers worden begeleid om ander te zoeken. Als het vertrek van de medewerkers daardoor versnelt loopt de uitfasering gevaar. Daarvoor moet dan extern ingehuurd worden, hetgeen extra geld gaat kosten. Bij de vertraging van digitaal werken zijn dezelfde problemen te benoemen. Extra inhuur, etc.						
Maatregel	Er is een plan van aanpak vastgesteld door de directie (en akkoord bevonden door de provincie en het Noord-Hollands Archief), waarmee de achterstanden in het archiefbeheer worden weggewerkt. Daar is een budget voor beschikbaar gesteld. Medio 2016 is in Cruquius een team Archiefbeheer met als taak 'het wegwerken van het papieren archief' aan de slag gegaan.						

Risico	R1130	**Risico op datalekken**	50%	€ 1.000.000	Data	Imago / politiek	M&S
Opmerking	Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (de Wbp) heeft de Autoriteit Persoonsgegevens de bevoegdheid om bij niet-naleving of niet juiste naleving van de Wbp boetes op te leggen tot een maximumbedrag van € 824.000. Een datalek kan het gevolg zijn van niet (juiste) naleven van de Wbp. Daarnaast kan een datalek tot gevolg hebben dat we als gemeente aansprakelijk worden gesteld door betrokkenen wiens persoonsgegevens zijn gelekt. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval (in hoeverre valt de organisatie iets te verwijten, heeft de organisatie aan haar zorgplicht voldaan etc.) kan die schade enorm oplopen, bijvoorbeeld omdat er met iemands identiteit is gefraudeerd of als heel gevoelige informatie lekt. Daarnaast kun je, zoals hier onder al genoemd, aan andere soorten schade als gevolg van media-aandacht. Datalekken kunnen breed uit worden gemeten in de media, ook wanneer er in concreto geen schade geleden is door betrokkenen. De maximale impact bestaat uit een wettelijke boete, onderzoekskosten en herstel en juridische kosten.						
Maatregel	Bewustwordingscampagnes, autorisaties aan functieprofielen continue bewaken.						

Risico	R1132	**Uitval van ICT-systemen (als gevolg van problemen in de interne infrastructuur).**	30%	€ 10.000.000	ICT	Bedrijfsproces	M&S
Opmerking	Doordat Haarlem er naar streeft 100% digitaal te werken wordt de infrastructuur steeds belangrijker. Eén van de kritische factoren is de uitwijk (kan de gemeente Haarlem – indien zich storing intern voordoet – andere infrastructuur benutten om de continuïteit van ICT-bedrijfsvoering te waarborgen: deze is beperkt georganiseerd.						
Maatregel	Er is een continuïteitsplan opgesteld dat periodiek verder wordt aangescherpt en up-to-date blijft.						

Risico	R1167	**Dividenduitkeringen van verbonden partijen zijn lager dan geraamd**	20%	€ 400.000	Treasury	Financieel	CS
Opmerking	Dit leidt tot een financieel nadeel voor de gemeente						
Maatregel	Dit is een extern risico waar geen beheersmaatregelen tegen te treffen zijn						

Risico	R1168	**Naheffing voor niet afgedragen belastingen en premies voor ingehuurde medewerkers (inlenersaansprakelijkheid)**	50%	€ 700.000	Contractbeheer	Financieel	M&S
Opmerking	Op grond van de wet op de inlenersaansprakelijkheid kan de gemeente een naheffing krijgen voor niet afgedragen belastingen en premies van ingehuurde medewerkers waarvan de werkgever inmiddels failliet is. Op dit terrein is de wet DBA uitgesteld tot een later moment.						
Maatregel	Het risico kan worden verminderd/voorkomen met aanpassing van de algemene inkoopvoorwaarden en door tijdens de inkoop diverse checks uit te voeren op o.a. liquiditeit van de opdrachtnemer. Deze beheersmaatregelen zijn in voorbereiding en moeten nog worden doorgevoerd.						

Risico	R1171	**Er wordt een verkeerde uitbetaling gedaan door de gemeente**	5%	€ 200.000	Financiele Administratie	Financieel	M&S
Opmerking	Er is een set van beheersmaatregelen om een eventuele gebeurtenis te mitigeren.						
Maatregel	Er is een applicatie aangekocht dat data-analyses uitvoert ter voorkoming van dubbele betalingen.						

Verwijderde risico's met financieel gevolg (ten opzichte van de Programmabegroting 2017)

Risico	R1211	**Rijksbijdrage BUIG: de verdeelsystematiek van de rijksbijdrage inzake de bijstanduitkeringen is met ingang van 2016. Het nieuwe verdeelsysteem heeft voor Haarlem een negatieve budgettair gevolg. Dit heeft zich voorgedaan in 2016 en zal zich in 2017 naar verwachting opnieuw voordoen. In de raming bij de begroting 2017 is hiermee overigens reeds rekening gehouden.**	50%	€ 1.500.000	Programma 3
Reden	De nieuwe verdeelsystematiek is inmiddels geïmplementeerd. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in de Begroting 2017				

Risico	R1213	**Kosten als gevolg van toename statushouders en asielzoekers: de toename van het aantal statushouders en uitkeringsgerechtigden die in de gemeente Haarlem zijn en worden gehuisvest, leidt op termijn tot de mogelijke toename van het beroep op bijstand, bijzondere bijstand en minimaregelingen.**	70%	€ 500.000	Programma 3
Reden	Dit risico wordt niet langer als individueel risico genoemd, maar is meegenomen in R96 en R1209.				

Risico	R1207	**Participatiebudget (exclusief budget voor sociale werkvoorziening) : Comform de meicirculaire is de komende jaren gemiddeld circa € 4,5 miljoen op jaarbasis beschikbaar. Vanaf 2015 moeten ook de kosten als gevolg van de instroom van de WA-Jong uit dit budget gedekt worden. Bij begroting 2015 besloten dat vanaf 2017 van het beschikbare bedrag jaarlijks structureel 1,677 miljoen wordt ingezet voor het tekort binnen het sociaal domein. Het is onzeker of resterende bedrag voldoende is om de noodzakelijke uitgaven te dekken. Risicoschatting is verhoogd omdat sprake is van een sterkere toename van het bestand dan voorheen werd verwacht.**	50%	€ 700.000	Programma 3
Reden	De korting van 1.7 miljoen is in Begroting 2017 vervallen en ten laste gevallen van de totale middelen Sociaal Domein.				

Risico	R1208	**Tekort Nevenstructuur (Werkpas Holding BV): Vanaf 2015 zijn alleen Haarlem en Zandvoort aandeelhouder zijn van de BV's die zich met re-integratie en dagbesteding bezighouden. In de afgelopen jaren zijn er bij een tweetal BV's expolitatietekorten ontstaan, terwijl het eigen vermogen ultimo 2014 beperkt was. Het risico bestaat dat Haarlem wordt aangesproken voor een bijdrage in het exploitatietekort. de bedrijfsvoering van de nevenstructuur ontwikkelt zich positief waardoor de risicoschatting verlaagd kan worden.**	25%	€ 200.000	Programma 3
Reden	Het eigen vermogen van de Holding is gestegen naar circa €600.000. Daarmee kunnen ze vooralsnog dit risico zelf dragen.				

Risico	R1194	**Criteria verhuurrijp maken zijn niet duidelijk (Project Dakkas)**	90%	€ 50.000	Programma 4
Reden	De risico’s liggen bij de ondernemer. Er is maximaal 50.000 euro ter beschikking gesteld, conform besluit van het college. Indien de investeringskosten hoger uitvallen dan moeten de ondernemers dit zelf financieren.				

Risico	R1195	**Totale budget is ontoereikend (Project Dakkas)**	90%	€ 50.000	Programma 4
Reden	De risico’s liggen bij de ondernemer. Er is maximaal 50.000 euro ter beschikking gesteld, conform besluit van het college. Indien de investeringskosten hoger uitvallen dan moeten de ondernemers dit zelf financieren.				

Risico	R1196	**Oplevering resultaat verhuurrijp maken sluit niet aan op technische uitwerking plan initiatiefnemers (project Dakkas)**	70%	€ 50.000	Programma 4
Reden	De risico’s liggen bij de ondernemer. Er is maximaal 50.000 euro ter beschikking gesteld, conform besluit van het college. Indien de investeringskosten hoger uitvallen dan moeten de ondernemers dit zelf financieren.				

Risico	R1106	**Schadeloosstelling voor de opstallen wordt door de rechter hoger vastgesteld dan taxatie ad € 2 mio (Project Slachthuisterrein)**	10%	€ 1.400.000	Programma 4
Reden	Rechter heeft inmiddels uitspraak gedaan en de gemeente in het gelijk gesteld. De slachthuislijn heeft aan zijn verplichtingen voldaan				

Risico	R1119	**Ontwikkeling planvorming duurt 5 jaar, waardoor VTU-kosten hoger worden dan voorzien. (project Slachthuisterrein)**	10%	€ 400.000	Programma 4
Reden	Bij aanlevering indertijd van dit risico ging het om de kans er nog 5 jaar na het jaar 2021 (einddatum Grex) nog VTU kosten worden gemaakt. Bij nader inzien is het niet opportuun om dit risico om dit moment op te voeren.				

Risico	R1176	**Er kan geen aanspraak gemaakt worden op het BTW compensatiefonds. (Project Waarderhaven)**	60%	€ 880.000	Programma 5
Reden	Besloten is om conform zienswijze gemeente (welke door PWC wordt ondersteunt), de correcties uit te voeren, te boeken en suppleties voor het BTW-compensatiefonds te doen. De correcties worden berekend en geboekt in de exploitatie van 2016. Het verschil tussen de correctie volgens zienswijze gemeente en het standpunt van de fiscus zal als voorziening wordt opgenomen				

Risico	R1078	**"Vermissingskosten rijbewijzen: Het ministerie voert op dit moment onderzoek uit naar het eventueel afschaffen van de vermissingskosten van rijbewijzen. De burger betaalt deze vermissingskosten bovenop de kosten van het nieuwe rijbewijs. Op het moment dat het ministerie deze vervangingskosten afgeschaft dalen de opbrengsten m.b.t. de rijbewijzen. "**	50%	€ 50.000	Programma 6
Reden	Het onderzoek van het ministerie heeft niet geleid tot het afschaffen van de vermissingskosten.				